

Nationaal Pop Instituut

VERSLAG

Symposium

"Popcultuurbeleid: een zaak van rijk,
provincie en gemeente"

donderdag 18 mei 2000

poppodium Tivoli
Utrecht

Opening

De dagvoorzitter, G. van Itallie, directeur van de Vereniging Nederlandse Poppodia, noemt in zijn openingswoord de bijeenkomst een historisch symposium.

Popmuziek bestaat inmiddels al vijftig jaar. Sinds dertig jaar is er een vorm van popmuziekbeleid. Nu voor het eerst lijkt popmuziek te worden gezien als onderdeel van het cultuurbeleid. Hiervoor spreekt hij zijn dank uit, vooral aan dhr. F. van der Ploeg, die popmuziek sinds zijn aantreden in een positief daglicht gesteld heeft. Ter illustratie: ongeveer 75% van de brochure van het symposium bestaat uit zijn teksten.

Dhr. J. van Beusekom, directeur Nationaal Pop Instituut: *een korte historische schets van de ontwikkelingen in het popcircuit*

In 1969 waren er twee poptijdschriften die aandacht besteedden aan popmuziek, de Hitweek en Aloha. Bij deze laatste werd tweemaandelijks een bijlage gevoegd waarin aandacht werd besteedt aan organisatie in de popsector. In de editie van april 1969 wordt melding gedaan van een algemene provadja vergadering, de zogenaamde 'provadja commissie'. Citaat uit dezelfde editie van Aloha: "Eens zullen we gezamenlijk met de vuist op de ministeriële tafel slaan!".

In dit provadja-circuit worden de eerste Nederlandse popoptredens georganiseerd. Deze jongerencentra worden voor 50% gefinancierd door de gemeente, en 50% door het ministerie van CRM. Het succes is niet van lange duur, want halverwege de jaren '70 gaat het erg slecht. De redding komt aan het einde van de jaren '70 met de punkgolf. Veel van de huidige podia (bv. Noorderligt, Patronaat) stammen uit die tijd. Er is echter steeds minder geld beschikbaar bij welzijn en veel podia kampen met financiële problemen. In deze tijd wordt de Stichting Popmuziek Nederland (SPN) opgericht, het latere NPI. Melkweg en Paradiso zijn de eerste podia die in de jaren '80 structureel subsidie krijgen in het kader van het Amsterdamse cultuurbeleid. Nu, met hulp van de milieuwetgeving, gaat het beter in het clubcircuit. Door de nieuwbouwprojecten waren verschillende gemeenten gedwongen na te denken over de rol van popmuziek in hun gemeente. Welzijn eist in sommige gevallen weer een plek in het beleid van de podia. Nieuw aan de horizon is het voorgestelde beleid in het kader van het Actieplan Cultuurbeleid. Dhr. van Beusekom citeert uit een brief van de burgemeester van Grootebroek, waar het relatief nieuwe poppodium R17 gevestigd is. Deze burgemeester verwacht problemen omdat Grootebroek niet binnen de lijst gemeenten valt die zijn geselecteerd voor het actieplan. Hierdoor twijfelt hij of de gemeente in de toekomst nog in staat zal zijn het poppodium te blijven ondersteunen zoals zij dat nu doet.

Dhr. F. van der Ploeg, Staatssecretaris van Cultuur: *Actieplan Cultuurbereik: rijk, provincie, gemeente en popaccomodaties*

Ter illustratie begint staatssecretaris van cultuur, dhr. F. van der Ploeg, met te vertellen wat hij met popmuziek heeft. Zijn eerste popconcert was het popfestival Kralingen. Tijdens zijn studie in Groot-Brittannië was hij booking manager voor popoptredens aan de universiteit. Ook deed hij wat ervaring op als medewerker in een studio voor demo's. De staatssecretaris schetst hoe hij in zijn eerste toespraak in zijn huidige functie het contrast aantoonde tussen de subsidie op een kaartje voor de opera (fl 700,-) en op een kaartje voor de Rolling Stones (fl 0,-), en de omslag die daarna plaatsvond in de cultuursector. Nu neemt ook de Raad voor Cultuur, blijkens hun laatste advies, de popmuziek serieus. Hij verwijst in die context ook naar het Fonds voor Amateurkunst die een voorzitter heeft uit de popsector in de persoon van P. Ballings, directeur van Paradiso.

Van der Ploeg kent de kritiek op het actieplan cultuurbereik en noemt drie zaken die een volwaardige rol van de popmuziek binnen het actieplan cultuurbereik moeten gaan verzekeren.

De eerste stelling heeft vooral betrekking op de poppodia zelf. Het publiek en de programmering van poppodia zou nog diverser moeten dan nu reeds het geval is. Meer aandacht voor niet-westerse popmuziek is een pré. Met een risicovollere programmering wordt het culturele belang van poppodia groter en zal het makkelijker zijn om gebruik te maken van het actieplan cultuurbereik.

De tweede stelling komt voor rekening van de gemeente en provincie. De toerusting van de poppodia moet veel beter. De milieuwetgeving heeft gezorgd voor de stenen, een gemeente zonder goed poppodium telt niet meer mee. De exploitatie levert echter meer problemen op. Veel podia, vooral de kleinere, zijn hiervoor afhankelijk van gesubsidieerde krachten en vrijwilligers.

Voor de derde stelling moet de overheid zijn hand in eigen boezem steken. Er moet meer aandacht besteed worden aan het creëren van bijzonder aanbod. In dit verband wijst de staatssecretaris op het jeugdtheaterprogramma van popgroep de Kift, dat een positief advies heeft gekregen van de Raad voor Cultuur.

De staatssecretaris waarschuwt alle aanwezigen voor het gevaar van het kapitaal. Poppodia zouden een aantrekkelijk doel kunnen zijn voor grote internationale bedrijven. Dit zou de culturele functie van poppodia niet ten goede komen. Zonder de kennis die zich nu in de poppodia bevindt zijn de panden weinig waard.

Tot slot roept de staatssecretaris de aanwezige vertegenwoordigers van gemeenten, provincies en het ministerie op het actieplan cultuurbereik bij uitvoering aan te wenden voor popmuziek.

Dhr. J. Berends, Wethouder Cultuur Zwolle:

Hedon als middelgroot poppodium met een actieve rol in het gemeentelijk cultuur- en cultuureducatiebeleid

In Zwolle wordt een bijzonder actief beleid gevoerd op het gebied van popmuziek. Enkele jaren geleden was Hedon het eerste nieuw gebouwde poppodium dat zijn deuren opende. Doel van deze nieuwbouw was voor de gemeente het vervolmaken van het 'popspectrum', door optreedmogelijkheden te creëren voor bands van ieder niveau. Hedon brengt cultuur voor jongeren & jongvolwassenen. Het heeft 4 á 5 formatieplaatsen en een vrijwilligerspopulatie van 300. De totale subsidie vanuit de gemeente bedraagt fl 750.000,- op een totale begroting van 1,4 miljoen. Jaarlijks trekt men 30.000 bezoekers. Naast de programmering in Hedon zelf draagt de organisatie ook zorg voor het nationaal bekende bevrijdingsfestival en een anti-racisme festival. Alleen al het bevrijdingspopfestival trok dit jaar 100.000 bezoekers. In hetzelfde pand bevindt zich het Zwols popfront. Dit organiseert 2 concerten per maand en krijgt hiervoor fl 40.000,- op jaarbasis. Deze organisatie draait geheel op vrijwilligers. Hedon werkt ook mee aan programma's in het kader van cultuureducatie.

Dhr. W. van Herwijnen, Wethouder Cultuur Tilburg:

de vruchtbare wisselwerking tussen een ambitieus popcultuurbeleid en stedelijke ontwikkeling

Van de 200.000 inwoners van Tilburg zijner 60.000 jonger dan 24 jaar. Ook kent Tilburg 24.000 studenten. Een dergelijke bevolkingsopbouw rechtvaardigt het plaatsen van een poppodium als 013.

Tilburg is een relatief jonge stad, groot geworden door de textielindustrie. Na het verdwijnen van de textielindustrie moest de stad weer opnieuw worden 'ontwikkeld'. De gemeente vindt cultuur hier een hoofdrol in spelen. In de binnenstad bevinden zich vele gaten. De culturele instellingen waren verspreid over de stad, veel van

hen bevonden zich niet in het centrum. Doel is nu met deze instellingen deze gaten in de stad op te vullen. De korte afstand tot elkaar zou ook samenwerking moeten bevorderen.

Bij het aankondigen van deze plannen waren veel cultuurinstellingen sceptisch. Alleen de popsector was positief en kwam al snel met nieuwbouwplannen. 013 opende in 1998 en trok in 1999 235.000 bezoekers. Inmiddels komen er steeds meer instellingen in de binnenstad. Dit opent perspectieven op drie vlakken:

Samenwerking tussen de instellingen zelf. Nieuwe en originele concepten en festivals waar meerdere instellingen hun medewerking aan verlenen.

Samenwerking tussen podia en kunst(vak)onderwijs. In dit verband kan natuurlijk de Rockacademie niet onvermeld blijven.

Samenwerking met horeca. Na een wat moeizame start kiezen steeds meer ondernemers voor het harmoniemodel. Het eerste festival met bands in zowel de cafés in de binnenstad als in 013 is reeds een feit.

De uitstraling van een dergelijk interessant cultureel klimaat is voor een stad onmisbaar en een uitstekende manier om zich te profileren.

Dhr. G. Lenders, directeur Kempisch Centrum voor Muziek en Dans, voorheen Beleidsmedewerker Provincie Brabant en coördinator St. Brabantpop: *de provincie als stimulator van actieve popmuziekbeoefening*

De provincie wordt vaak gezien als een schimmige bestuurslaag. Waar het rijk zorgt voor aanbod en de gemeenten voor de accommodaties lijkt de provincie er vooral te zijn om de witte vlekken in dit beleid te dichten.

Er zijn voor de Provincie geen eindtermen vastgelegd op het gebied van cultuurbeleid. De provincie moet echter wel richtlijnen voor beleid vastleggen, om subsidiebeoordelingen te kunnen legitimeren. De hoofddoelen liggen op het gebied van aanbod en distributie. Bovendien speelt de provincie een grote rol op het gebied van educatie. De keuzes die worden gemaakt liggen door de vrijheid erg ver uit elkaar.

Dhr. Lenders wijst erop dat de zogenaamde lawaaijige jeugdhonken van weleer nog steeds bestaan, en dat slechts enkelen van hen zij uitgegroeid tot de Kernpodia van vandaag. De ondersteuning is gering. Ook in dit onderdeel van de popsector speelt de provincie een rol. Bij dit soort podia in Brabant was sprake van veel verschillende initiatieven voor werkplaatsen. De provincie heeft een rol gespeeld in het bevorderen van samenwerking tussen de verschillende initiatiefnemers en ondersteunde dit met een subsidie van fl 1.000.000,-.

Videopresentatie: pop, podia en publiek.

Een dertig minuten durende versie is te bestellen bij het Nationaal Pop Instituut. Zie bijgaand antwoordformulier.

Panel: accommodatie en exploitatie.

Voorzitter: C. Schlösser, directeur Melkweg, voorzitter NPI

Deelnemers:

M. van Ginkel, directeur 013, Tilburg

P. Brugman, directeur Kelder, Amersfoort

P. Koppen, directeur Patronaat, Haarlem

Th. Gorissen, directeur festival Conincxpop

P. v. Esch, beleidsmedewerker stichting voor Kunst & Cultuur Gelderland

N. van der Spek, Wethouder Cultuur van Eindhoven

W. Aerts, Wethouder Cultuur van Venlo

In zijn introductie wijst de voorzitter nogmaals op de ontwikkelingen op het gebied van nieuwbouw van poppodia. Hij stelt voor een rondje te doen waarbij iedereen iets kan zeggen over de accommodatie van het poppodium waar men bij betrokken is.

Te beginnen met P. Koppen, directeur van Het Patronaat in Haarlem. Het Patronaat bestaat sinds 15 jaar en is opgericht vanuit een culturele, in plaats van een welzijnsgedachte. Het Patronaat organiseert 200 activiteiten per jaar, die worden bezocht door in totaal 60.000 bezoekers. De begroting beslaat fl 2.200.000,-, waarvan 13% uit gemeentefinanciering. Binnenkort gaat het Patronaat ook nieuw bouwen. Er komen twee zalen, één voor 1000 personen en één voor 300. Doel is dan 300 activiteiten per jaar te gaan organiseren voor 100.000 bezoekers.

P. Brugman: De Kelder in Amersfoort organiseert sinds 10 jaar popconcerten. Sinds 1 januari wordt De Kelder mede gefinancierd door de gemeente voor 20% van de begroting. Dit was voor die tijd 1%. De zaal heeft een capaciteit van 170 en trekt op jaarbasis 18.000 bezoekers. Naast concerten zijn er ook 6 popstudio's. Personeel bestaat uit 2 fte en 80 vrijwilligers.

M. v. Ginkel: poppodium 013 bestaat sinds november 1998. Het heeft drie zalen met een capaciteit van respectievelijk 150, 350 en 2000 bezoekers. Daarnaast bevinden zich in het gebouw nog oefenruimtes en andere faciliteiten voor amateur popmuzikanten. Van het gebouw, dat 14,5 miljoen kostte betaalde de gemeente 8,5 miljoen. 6 miljoen wordt terugbetaald door middel van huur. In 1999 trok 013 230.000 bezoekers. Het personeel bestaat uit 40 betaalde krachten, 60 to 70 oproepkrachten en ongeveer 70 vrijwilligers. Omzet ligt rond de 8 miljoen. 10% hiervan betreft subsidie van de gemeente.

W. Aerts: Perron 55 is het poppodium in Venlo. De bezoekersaantallen lopen terug, maar de gemeente wil graag het poppodium behouden. Momenteel ontvangt Perron 55 structureel fl 400.000,- subsidie van de dienst welzijn. De gemeente wil dat bedrag na nieuwbouw ophogen. Voor eventueel nieuwbouw is onderzoek gedaan onder Venlose jeugd waaruit bleek dat er behoefte is aan een poppodium.

N. van der Spek: In Eindhoven is geen onderzoek gedaan naar behoefte aan een nieuw poppodium. De Effenaar doet het prima maar voldoet niet meer aan de milieu-eisen. Ze krijgen ieder jaar 110.000 bezoekers, genoeg reden dus om nieuw te bouwen. Als men wil gaan nieuwbouwen kan het maar beter meteen goed doen. In 2002 staat er een nieuw pand. Eerst wordt er een programma van eisen vastgesteld en pas daarna kijkt men hoeveel het gaat kosten. Men verwacht aan het nieuwe pand ongeveer fl 22.000.000,- kwijt te zijn. Een poppodium zoals de Effenaar is belangrijk voor de stadspromotie.

P. van Esch: De rol van de provincie is vrij beperkt. We treden vooral op als intermediair: het zorgen voor samenwerkingen onderling. Het totale budget van de provincie Gelderland voor cultuur is +/- fl 1,7 miljoen. Slechts een beperkt deel hiervan gaat naar popmuziek.

M. v. Ginkel: Voor het starten van een nieuw podium zoals bijvoorbeeld 013 zijn 3 factoren van belang:
Ervaring in de sector. Niet alleen werkervaring, maar ook een zekere reputatie bij de doelgroep. Hierdoor is een nieuw poppodium verzekerd van publiek. Men moet op basis van de bevolkingsopbouw een prognose kunnen stellen over de toekomstige bezoekersaantallen.
In een podium moeten meerdere mogelijkheden zijn. Verschillende zalen die afwisselend wel en niet aan elkaar verbonden kunnen worden verhogen de flexibiliteit van de organisatie en mogelijkheid tot experimenteren in de programmering.

Het popbeleid moet onderdeel zijn van het gemeentelijke cultuurbeleid.

W. Aerts: Wij als gemeente Venlo stellen wel eisen aan de organisatie in een poppodium. De directie moet in staat zijn het poppodium te exploiteren als ondernemer. Dit houdt onder meer in dat men moet inspelen op de vraag.

N. van der Spek: Op korte termijn is dat misschien belangrijk, maar op lange termijn verlies je er niets mee als er wordt geëxperimenteerd met het programma. Je investeert in een infrastructuur. Een dergelijke infrastructuur zal altijd activiteiten uitlokken. De activiteit blijft dus.

De voorzitter vraagt zich af waarom P. Koppen positief staat tegenover het nieuwe podium met een capaciteit van 1000 bezoekers in Haarlem.

P. Koppen: De belangrijkste winst van het nieuwe pand is niet de capaciteitsvergroting, maar de uitbreiding van de faciliteiten. De oppervlakte wordt 6x zo groot, de capaciteit 2x. Haarlem is weliswaar geen Tilburg. Het heeft maar 150.000 inwoners en kent geen universiteit, alleen een hogeschool. Bovendien ligt Haarlem onder de rook van Amsterdam. De nieuwe faciliteiten bieden echter veel mogelijkheden tot het creëren van een eigen aanbod. We hebben een marktonderzoek gedaan. De behoefte is er zeker.

De voorzitter neemt de stap naar het tweede onderwerp van het panel: exploitatie. Het is al eerder gezegd: er is bij de gemeenten wel geld voor de bouw van een nieuw poppodium, minder voor exploitatie ervan. Zeker in vergelijking tot andere culturele instellingen. Dit komt voornamelijk voort uit historische ontwikkelingen. Organisaties hebben altijd gedraaid op vrijwilligers en arbeidsvoorwaarden zijn altijd slecht geweest. De vraag aan het panel is: welk aandeel moet volgens jullie de subsidie hebben in een organisatie? En bovendien: moet een groter podium minder subsidie krijgen omdat hij beter in staat zou zijn zichzelf te financieren, of juist meer om een risicovoller aanbod te kunnen ontwikkelen?

Th. Gorissen: Conincxpop is een festival in Elsloo, Limburg. Het vindt plaats op een veld langs de Maas met plaats voor 5.000 bezoekers. Het is altijd vol. De totale begroting is fl 100.000,-. 10% hiervan wordt betaald door de gemeente. 50% komt binnen uit sponsoring door zowel lokale als nationale bedrijven. Dus: 5.000 bezoekers moeten fl 40.000,- besteden aan drank en voedsel. Is dit een gezonde exploitatie? Nee.

Het unieke van het festival zit hem in de programmering. Het onderscheidt zich door onafhankelijk en nieuw programmeren, zeker in verhouding tot andere festivals en podia in Limburg. De voornamelijkste reden hiervoor is wel dat gevestigde acts niet meer te betalen zijn. Het festival draait in zijn geheel op vrijwilligers.

N. van der Spek: De exploitatie van de Effenaar is inderdaad wezenlijk anders dan van culturele organisaties in andere culturele sectoren. Dit is wel een moeilijke discussie. De kosten voor exploitatie komen voort uit twee ontwikkelingen in een dergelijke organisatie:

De exploitatieconsequenties voortkomend uit nieuwbouw: Het gebouw brengt kosten met zich mee zoals onderhoud en belastingen, in totaal al gauw fl 1.500.000,-.

De exploitatieconsequenties voortkomend uit autonomie van de ontwikkelingen in de organisatie en haar omgeving. Een goed voorbeeld hiervan is dat de culturele sector in het algemeen, en de popsector in het bijzonder, drijft op gesubsidieerde arbeidskrachten. Dit komt met de steeds krappere wordende arbeidsmarkt in gevaar. Mocht het fout gaan dan zal moeten worden bekeken in hoeverre deze ontwikkeling moet worden opgevangen door de markt of door de overheid.

P. Brugman: Als men de vergelijkingen trekt tussen de diverse culturele sectoren, dan kom je al snel tot de conclusie dat de exploitatie in de popsector onder zeer hoge druk staat.

P. Koppen: De popsector biedt al jaren zelf het hoofd aan de problemen die in de loop der tijd zijn ontstaan bij groei van de organisaties. Professionalisering brengt veel problemen met zich mee. Overfinanciering is niet nodig, maar enige ademruimte zou de culturele doelstelling van de podia veiligstellen.

N. van der Spek is het hier mee eens.

De voorzitter: er zijn 4 geheel professioneel gerunde poppodia in Nederland. 3 daarvan bevinden zich in de grote steden.

M. van Ginkel: De professionalisering van onze poporganisatie begon al in Noorderlicht. Probleem in veel poporganisaties is dat vrijwilligers en gesubsidieerde krachten zich op sleutelposities in de organisatie bevinden. Om te voorkomen dat die kennis wegvloeit moet verder worden geprofessionaliseerd. Vanaf hier is het een politiek culturele afweging: Wat is waard om de culturele functie van poppodia te behouden.

N. van der Spek: De markt vraagt om te algemene activiteiten. Als men daarvan afhankelijk is wordt het experiment moeilijk, zeker bij verdergaande professionalisering. Experiment levert niet alleen nieuwe muziekstromingen op, maar in geval van samenwerking met andere kunstsectoren ook nieuwe kunstdisciplines.

W. Aerts: Ik wil toch pleiten voor een lage invloed op poppodia vanuit de overheid. De overheid is niet altijd constant door de wisselende politieke inkleuring. De overheid moet in overleg met de onderneming de ontwikkelingen volgen. De provincie moet mee subsidiëren.

Spreker in de zaal: dhr. H. Eliëns, directeur van de Kade in Zaandam onderschrijft al het voorafgaande en legt nog eens extra de nadruk op het behouden van de culturele waarde van de programmering van poppodia.

Spreker in de zaal: mevr. L. van Droffelaar, senior beleidsmedewerker van de gemeente Utrecht vraagt zich af wat de ervaringen zijn op het gebied van publiek-private samenwerking.

N. van der Spek: Bij publiek-private samenwerking bundelt men meerdere belangen om te komen tot een win-win situatie. Waarbij dus iedereen wel vaart. Private ondernemingen hebben over het algemeen geen belang bij zo iets als een poppodium omdat dat alleen maar geld kost en voor hen weinig oplevert.

Panel: *programmering*

Voorzitter: P. Bottema (voorzitter VNP, interimmanager/adviseur)

M. Iking (coördinator Manifesto/Hoorn)
P. Jonker (directeur Paard/Den Haag)
P. Ballings (directeur Paradiso/Amsterdam)
T. van der Vat (ZH-Pop Unie, festivalcoördinator Rainbowpark, Wantijpop/Dordrecht)
S. Weide (beleidsmedewerker Ministerie van OC&W)
J. van Bergen (Gedeputeerde Provincie Utrecht)
B. Smit (Wethouder Cultuur Hilversum)

W. Van Herwijnen (wethouder Cultuur, Tilburg)

Onder leiding van P. Bottema (voorzitter VNP, interim-manager, adviseur) werden de panelleden uitgenodigd elkaar te confronteren met hun eigen cultuur-politieke, beleidsmatige en muziekinhoudelijke opvattingen en toekomstvisies op het programmabeleid en welke rol het Actieplan Cultuurbereik daarin zou moeten gaan spelen. Daarvoor is het panel samengesteld door vertegenwoordigers van drie podia van verschillende grootte en een vertegenwoordiger van een popkoepel die tevens fungeert als festivalcoördinator. Daarnaast is een beleidsmedewerker van het ministerie van OC&W, een gedeputeerde van de provincie en twee wethouders van Cultuur waarvan een actieplan gemeenten en een niet-actieplan gemeente, vertegenwoordigd.

Programmabeleid; de ontwikkelingen

Het werk van de programmeur in de poppodia is inhoudelijk veranderd. Dhr. Bottema geeft aan hoe hij 18 jaar geleden als programmeur functioneerde in Tivoli; "dat was hoofdzakelijk naast de telefoon zitten, wachten tot er een aanbieding gedaan werd, vervolgens het in de groep gooien en beslissen of het bandje geboekt werd of niet."

De internationale markt is inmiddels veranderd waardoor het aanbod op een andere manier over de wereld trekt en minder in Nederland komt. Bottema duidt op de opkomst van de danceprogrammering, die aanvankelijk niet al te juichend werd ontvangen maar inmiddels als wezenlijk onderdeel van het aanbod van poppodia is gaan gelden. Daarnaast is het hele multiculturele muziekgebeuren een niet onbelangrijke post in de programmering geworden en niet als laatste zijn met name de grotere podia, die op andere plaatsen reeds navolging hebben, begonnen met het maken van eigen programma: "Wat aardig om te zien is hoe de cross-overs tussen allerlei kunstvormen tot succesvolle formules leiden, waar het publiek naar toe komt en die op andere plekken helemaal niet tot stand komen." Het traditionele bandjes boeken maakt dus nog steeds wel onderdeel uit maar kan al lang niet meer als hoofdmoot van de programmering beschouwd worden. Iedereen is zich meer in de breedte aan het oriënteren en daarin wordt het eigen productieproces van steeds groter belang.

P. Jonker (directeur Paard, Den Haag) programmeert momenteel op locatie. Het Paard is op het ogenblik dicht, er wordt verbouwd en ze hopen eind volgend jaar weer open te gaan. Toen het Paard dicht ging, is besloten om contact te houden met het Haagse publiek. Ze zijn een aantal ideeën uit gaan voeren die ze bij heropening als ideale programmering voor ogen hadden. Dat is uitgemond in een aantal verschillende activiteiten op verschillende locaties.

M. Iking is coördinator van Manifesto in Hoorn. Manifesto is geopend sinds 9 september 1999 en heeft een capaciteit voor 350 bezoekers. In eerste instantie doen ze de normale programmering; de bands en de concepten voor danceparties. Daarnaast hebben ze samenwerking gezocht met de muziekschool en de popschool die tevens participeren en programmeren. Met een tweetal andere organisaties hebben we een interculturele jongerentheatergroep en daar zitten verschillende activiteiten omheen. Ze programmeren cabaret, ze hebben stand-up comedy en allerlei andere zaken. Manifesto is nu 8 maanden open en inmiddels heeft het podium 18.000 bezoekers getrokken."

P. Ballings is directeur Paradiso te Amsterdam. Volgens Ballings is het aanbod van Paradiso nogal hybride en zo moet het volgens hem ook zijn: "het is traditioneel voor wat de programmering van popmuziek en de dance betreft, maar wat we vooral proberen is om van bijna niets iets te maken; het exploreren van dingen, het ontdekken van nieuwe dingen, en daar vervolgens eigen

producties op enten. Dat houdt vaak ook in om samen met het publiek of delen daarvan die programma's op te bouwen en op die manier nieuwe producties en nieuwe programma's tot stand te brengen. Dat proberen we ook nog eens te exporteren via ons Productiehuis. Vooral omdat ik denk dat dat de enige manier is om "high and low culture" op een goede manier bij elkaar te brengen en zichtbaar en voelbaar te maken voor een groot publiek."

Paradiso heeft zo'n 670 programma's per jaar voor zo'n 340.000 betalende bezoekers. Momenteel is er 40% van het programma "over" wat niet geplaatst kan worden wegens een gebrek aan fysieke capaciteit. Los van de financiële mogelijkheden om de doelstellingen en missies te realiseren.

T. van der Vat is medewerker van de Zuid Hollandse Popunie en tevens festivalcoördinator. De PopUnie is door de Dienst Kunsten van de gemeente Dordrecht verzocht om de productie van een groots openlucht evenement uit te voeren. Dat is een paar jaar geleden uitgemond in een weekend met op de zaterdag Wantijpop en op zondag Rainbowpark. Daarin is gekozen voor twee verschillende festivals: de zaterdag is gericht op popmuziek en op zondag staat in het teken van de wereldmuziek. Het specifieke aan beide dagen is dat er een hoofdveld met publiekstrekking gekoppeld wordt aan een veld waar een regiopodium is en waarop dan allerlei winnaars van prijzen uit de provincie spelen. Die bandwedstrijden vinden eigenlijk het gehele jaar door plaats en dat mondt allemaal uit in een festival.

Actieplan Cultuurbereik

De voorzitter richt de discussie op het Actieplan Cultuurbereik dat een van de onderwerpen is die in de aanloop naar de komende Kunstenplan periode uitgebreid aan bod geweest is; "kern van het actieplan is dat hierdoor vanuit de lagere overheden matching met het rijk plaatsvinden, zodat nieuw beleid gericht op nieuwe publieksgroepen gerealiseerd kan worden.

Maar zoals de wethouder van Cultuur van Tilburg in zijn eerdere bijdrage heeft laten horen is dat niet altijd een voordeel. Ook zijn er gemeenten die niet in het actieplan zitten en dus nog een heel ander probleem hebben zoals het geval is in Hilversum."

B. Smit is Wethouder Cultuur in Hilversum en maakt convenant afspraken met de provincie Noord-Holland. Hoewel Hilversum niet participeert in het actieplan van Van der Ploeg zijn zij het zeker eens met allerlei elementen die in het Actieplan Cultuur zijn geïntegreerd. Hilversum moet het dus op een akkoordje zien te gooien met de provincie. En zegt dhr. Smit: "omdat ik in de provincie Noord-Holland zit, en zij erkennen in principe dat de gemeente Hilversum een centrum cultuurgemeente is, is het voordeel van convenantgemeente zijn dat Hilversum ook nog eens inhoudelijk kan variëren."

Smit is van mening dat er inhoudelijk, op grond van het lokale beleid, met de provincie de juiste afspraken gemaakt kunnen worden. Wanneer de provincie daar ook haar eigen beleid op richt en zichzelf niet beschouwd als grijze muis tussen rijk en gemeente dan denk de wethouders niet eens zo gek uit te zijn.

De wethouder vreest alleen voor institutionalisering of bureaucratisering omdat er zoveel voorwaarden gesteld worden binnen het Actieplan Cultuurbereik. Volgens Smit zou wel eens zo kunnen zijn dat er weer een heel alternatief circuit onder jongeren ontstaat onder het motto van: "we moeten het maar weer eens zelf gaan doen".

Van Herwijnen is Wethouder van Cultuur van de gemeente Tilburg en constateert dat hij het met heel weinig geld moet gaan doen: "We krijgen ongeveer 300.000 gulden aan landelijke gelden in een stad van zo'n 200.000 inwoners. Daarbij is wellicht inbegrepen: de gelden van Muziek- en theater netwerk, Gaudeamus en NPI.

Als ik dat een beetje wil compenseren en wil zorgen dat diezelfde dingen ook kunnen gebeuren, dan ben ik die drie ton al ongeveer kwijt. Dan mag ik 300.000 gulden matches, en om die drie ton matches moet ik beginnen om dan een soort van intendant neer te zetten die me anderhalve ton kost. Dan heb ik dus zo'n anderhalve ton strooigoed over. Daar heb ik geen zin in."

Van Herwijnen wil best drie ton matches maar vindt het belangrijk dat de doelstellingen van het Actieplan binnen bestaande structuren kan plaatsvinden: "We hebben culturele structuren in Tilburg waar we jaarlijks 35 tot 40 miljoen aan uitgeven. Daarin hebben we gekozen voor manieren waarop we tot gezonde programmering komen op de podia. Met die programmering bemoeit de gemeente zich zo weinig mogelijk. De gemeente geeft alleen een paar randvoorwaarden aan. De landelijke middelen moeten niet in een intendant gestopt worden want daar heb je al wat over."

J. Van Bergen is gedeputeerde van de provincie Utrecht en pleit voor de rol van de provincie. Hij spreekt over het onmisbare kraakbeen die de rol van de provincie in zake het Actieprogramma Cultuurbereik zou moeten typeren. In het cultuurbeleid vervult de provincie een onmisbare rol, en wat de popmuziek betreft vormen de provinciale popkoepels het cruciale element. Juist daar waar het gaat om de kleinschalige podia en de muziekbeoefenaars in de kleinere gemeenten en waar ook vaak nog geen enkel idee is bij raadsleden of gemeentebesturen hoe men deze ontwikkelingen kan inpassen in een lokaal cultuurbeleid. Juist voor dat soort clubs en initiatieven is volgens Van Bergen een provinciale popkoepel van wezenlijk belang voor de belangenbehartiging, artistieke ondersteuning, kwaliteitsopvoering, enzovoorts.

S. Weide is beleidsmedewerker van Ministerie van OC&W en begrijpt de bezorgdheid van Tilburg niet helemaal. Volgens dhr. Weide is het zo dat er, wat betreft Tilburg, vanuit landelijke instellingen en initiatieven een bedrag van 300.000 gulden naar de podia gaan die zich in Tilburg bevinden. Dat is op zich een mooi ding, daar hoeft de gemeente Tilburg zich verder niet mee te bemoeien. Daar heeft ze zelfs helemaal geen vat op. Het ministerie stelt nu voor dat we misschien zouden kunnen overwegen om gezamenlijk die 300.000 gulden uit te geven. Het ministerie wil die gemeente daarbij gaan betrekken. Sterker nog, OC&W wil ervoor gaan zorgen dat er gematched wordt. En dat kan je dan vervolgens over de podia verspreiden. Weide sluit immers niet uit dat er een andere verdeling denkbaar is die bijvoorbeeld beter past bij de stad. De waarschuwing van het gevaar van bureaucrativering neemt de heer Weide serieus: "Dat zou zonde zijn. Het is de bedoeling dat dit geld juist effectiever wordt ingezet dan nu het geval is. Maar dat de gemeente daar ook actiever bij betrokken zou moeten zijn, dat daar misschien ook wel tijd in gaat zitten, dat sluit ik niet uit. Maar uiteindelijk denk ik dat het voor de hele podiuminfrastructuur en het hele accommodatiebeleid van de gemeente een plus is."

De redenering van dhr. Smit, over het gevaar van bureaucrativering waardoor de jongeren weer voor henzelf gaan beginnen, is volgens de heer Weide om te draaien:

"Ik vind vooral dat de provincies dat vooral zelf serieus moeten nemen. Als ze het Actieplan Cultuurbereik eigenlijk niet zo welkom heten en vasthouden aan de bestaande situatie dan vraag ik me af of het gevaar van bureaucrativering afgewend is. Want dan vinden nog steeds heel veel beslissingen over waar dat geld heen gaat niet plaats bij het podium, waar het publiek dicht bij staat, maar ergens op een kantoor in Amsterdam of Den Haag. En ik weet niet of de jongeren daar op een gegeven moment hun conclusies aan gaan verbinden."

Ook pleit de heer Weide voor de positie van de provincie: "Het is een misverstand om te denken dat de niet-actieplan gemeenten noodgedwongen niet in het actieplan mee kunnen doen. Het zou nog veel meer bureaucratie

inhouden wanneer het ministerie met alle gemeenten bilaterale relaties zou aangaan. Dus vandaar dat de provincies een belangrijke factor zijn. En de provincies hebben de mooie taak om door geven te geven wat inderdaad te klein is om landelijk te zijn en te groot is voor bepaalde gemeenten om te 'handelen' en te ondersteunen. Juist wat valt buiten die dertig gemeenten die direct zaken doen met het ministerie is het domein van de provincies."

B. Smit (wethouder Cultuur, Hilversum)

"Ik vind, ter aanvulling hierop, dat er wel een verschil is aan te merken.

Als de wethouder van Tilburg wil meedoen aan het Actieplan Cultuurbereik dan zal hij ervoor moeten zorgen dat het geld wat gematched wordt wat hij vanuit zijn gemeentebegroting inzet, dat dat "nieuw" geld is. Het moet niet zo zijn dat ik de bestaande voorziening moet afbreken om vervolgens een nieuwe te creëren om mee te doen met het Actieprogramma. De niet-actieprogramma gemeenten kunnen in het actieprogramma van de provincie meedoen. De provincie moet overigens ook nieuw geld creëren voor het Actieprogramma. Bij mijn weten hebben inmiddels alle provincies in Nederland gezegd, wij doen mee, het is maar dat u het weet.

De gemeente die niet mee willen doen aan het provinciale actieprogramma worden niet bij voorbaat gevraagd om te matchen. En als ze dan al gevraagd worden om te matchen dan zal dat in geen enkel geval zo zijn dat daar nieuw geld voor moet worden ingezet. Eigenlijk zitten die gemeenten voor zover ze een actief cultuurbeleid willen gaan voeren, en ik hoop dat ze dat kunnen bereiken met het actieprogramma, misschien wel op voorhand goed ten opzichte van de rechtstreekse actieplan gemeenten."

De poppodia over het advies van de Raad voor Cultuur:

Een festival van gemiste kansen?

Veel van de programma onderdelen hebben of direct of indirect deel uitgemaakt van de subsidieverzoeken die ingediend zijn en door de Raad voor Cultuur beoordeeld zijn. In een aantal gevallen heel direct; zoals het Productiehuis, Paradiso, Melkweg, Nighthtown met een cultureel-educatief project en indirect in de vorm van het NPI en het Podiumplan. We hebben als sector enige winst geboekt, aan de andere kant kun je daar ook weer je vraagtekens bij stellen.

Pim Jonker (directeur Paard, Den Haag) vindt het advies van de Raad voor Cultuur een vage afspiegeling is van wat je ervan had kunnen verwachten. Jonker is van mening dat er nog steeds wat de popmuziek en de rest van de cultuursector betreft een misvatting is: "Er is een traditie gekomen in het subsidiëren en hoe er tegen de kunsten wordt aangekeken. Er is nu alleen een breuk met de hedendaagse jongeren, de allochtone jongeren, enzovoort. Er is nog steeds sprake van het benoemen van wat dan de hoge kunsten en wat dan de lage kunsten moeten zijn. Er zijn echter veel activiteiten die door jongeren niet als hoge of als lage kunsten worden beschouwd. En daar speelt de popmuziek een essentiële rol in: men leest Mulisch, maar men gaat ook naar Marco Borsato, men kijkt Big Brother enz. De popcultuur is een van de weinige culturen waar het hele verschil van hoge cultuur of lage cultuur niet meer bestaat. En alle adviescommissies, alle overheden, alle ambtenaren beschouwen dat wel vaak op zo'n manier. Dan is er naar mijn mening een principiële fout in hoe het culturele klimaat momenteel beoordeeld wordt want dat sluit niet meer aan bij deze tijd. O.K., de overheden hebben gedeeltelijk het gras voor onze voeten weggemaaid; zij zetten de poppodia als sprekend voorbeeld voor de andere podiumkunsten in het daglicht. Maar als je die traditie van de manier waarop de kunsten worden beoordeeld niet eens een keer goed opzij zet komen we nergens. En dat is in ieder geval nu vanuit het Ministerie niet gebeurd. We hebben gewoon wat cadeautjes gekregen".

P. Ballings (directeur Paradiso, Amsterdam) is ook teleurgesteld in het advies:

"Het is natuurlijk ontzettend jammer. Er gebeurt ongelooflijk veel moois in de popsector, ik had het zojuist al even gehad over de manier van produceren, en er is nog veel meer mogelijk. En in die zin is het teleurstellend dat de Raad voor Cultuur daar ook geen enkel woord aan wijdt. Het is eerder een soort "reparatie-advies": een mooie symbool-werking, we moeten iets doen voor de popmuziek en voor dat publiek en er mogelijkwerwijs drie en een half miljoen voor vrijmaken. Maar dat is geen analyse van de sector, geen analyse van de groeimogelijkheden van de sector en geen instrumentering van die groeimogelijkheden. Per saldo vind ik het buitengemeen teleurstellend wat er staat, want er staat namelijk helemaal niks. Dat is dus ook geen cultuurbeleid."

Ballings had van het instituut dat om de vier jaar de Nederlandse cultuurwijze en haar ontwikkeling moet doorlichten, een hoogstaand advies verwacht dat de groeimogelijkheden en de culturele dynamiek in deze sector bevordert. En daar is juist de popmuzieksector goed in: "Wat mij betreft is er de komende jaren, en vooral deze zomer, ontzettend veel werk te doen. En dat geldt ook voor de instituties VNP en NPI om ervoor te zorgen dat dit signaal nog eens een keer duidelijk wordt verteld. Anders gaan we elkaar wat wijs maken, dan kunnen al de ambities wat betreft over nieuw aanbod, nieuwe podia, nieuwe publieksgroepen niet gerealiseerd worden en dat zou een ongemeen grote gemiste kans zijn."

Wat gaat er gebeuren met het podiumplan en de uitbreiding van de middelen?

J. van Beusekom (directeur Nationaal Pop Instituut)

"Om de verwarring niet groter te maken. Het NPI dat heeft te maken met Nederlandse popmuziek. Het podiumplan heeft ook te maken met Nederlandse popmuziek, voornamelijk met concerten van Nederlandse, bands, acts, DJ's en wat daar allemaal omheen zit. Het Actieplan Cultuurbereik heeft te maken met het aantrekken van jongeren en culturele minderheden en dat heeft met de Nederlandse popmuziek natuurlijk weinig van doen. Stel dat je dat hele budget van het Podiumplan onderbrengt in het Actieplan Cultuurbereik dan gaat dat ten koste van de Nederlandse popmuziek."

P. Bottema (discussieleider)

"Maar denk je niet dat al die andere bands zo langzamerhand ook Nederlandse bands aan het worden zijn?"

J. van Beusekom:

"Dat kan. Daar zegt de Raad voor Cultuur ook iets over: zou het hele podiumplan niet moeten worden uitgebreid met de totale over-programmering waar dan de Nederlandse concerten onderdeel van uitmaken? Maar dat zou volgens mij weer helemaal haaks staan op het Actieplan Cultuurbereik. Het is mij dus volkomen onduidelijk. Te meer ook omdat je niet echt op de hoogte wordt gehouden. Er is nu een advies van de raad, daar heeft het ministerie ook nog niet zijn ideeën over. Die zeggen wat anders dan wat nu over de plannen van het actieprogramma worden bedoeld, met name als het gaat om de kleinschalige concerten in Nederland, het hele actieplan is nog voortdurend in beweging en onder constructie. De staatssecretaris zegt in feite; voor Prinsjesdag is het niet duidelijk, en dan pas wordt het duidelijk, maar goed dat duurt nog een hele tijd en wat voor werk er dan aan de winkel zou moeten zijn, zelfs dat is nog niet helemaal duidelijk, maar daar komen we wel uit."

S. Weide (beleidsmedewerker Ministerie van OC&W) legt het verschil tussen het podiumplan en het actieplan nog eens haarfijn uit:

"Het actieplan is bedoeld om podia en programmeurs, die dichter bij het publiek staan, beter te faciliteren. Zo kunnen gewoon de dingen die gemaakt worden in het land of geïmporteerd worden van elders, op podiumkunstengebied of anderszins aan cultuur, een breder en diverser publiek bereiken. Het podiumplan is een ander ding en is ooit opgericht om Nederlandse bands speelmogelijkheden te bieden. Dus als we het over het Actieplan hebben dan hebben we het over het lot van het poppodium, en dat alleen de functie van poppodia dat is inderdaad de discussie die we hier willen hebben; de programmering, daar staat in zekere zin het Podiumplan buiten. De heer Weide zou wat de programmering betreft graag willen weten welke noties de raad nu wel had moeten oppikken en welk beeld de raad van de popcultuur had moeten hebben.

P. Ballings (directeur Paradiso, Amsterdam)

"Het zou op zijn minst ontzettend aardig geweest zijn dat de Raad zou zeggen, wanneer zij het heeft over de nieuwe podia - die divers kunnen programmeren, die kunnen ontwikkelen, die dicht op het publiek kunnen werken en een ongelooflijk groot publieksbereik kunnen genereren - dat je die nieuwe podia faciliteert en dus in de gelegenheid stelt om programmatisch dat beter te kunnen verrichten. Daar gaat volgens mij het hele verhaal van Rick Van der Ploeg over. En wij zijn bij uitstek geschikt om daar een antwoord op te vinden. Het is ontzettend jammer dat de Raad voor Cultuur dat niet inziet."

P. Jonker (directeur Paard, Den Haag)

"Een ander puntje over het advies van de Raad voor Cultuur. Ik heb vroeger zelf gewerkt in de theatersector. Er is in de advisering naar de theatersector behoorlijk wat gebeurt, maar het meeste wat er gebeurt is hebben de theatergroepen in de afgelopen jaren zelf gedaan. Ik noem de fusies van theatergroepen en de theatergroepen die al heel lang beseften dat ze op een andere manier moesten gaan werken. En wat er momenteel geadviseerd wordt, want het lijkt alsof er in de theatersector heel wat aan de hand is, valt eigenlijk wel mee. Want of de groepen hebben het zelf gedaan of het zijn groepen die hebben zitten slapen en zijn dus eigenlijk al jaren uitgeput, of er zijn nieuwe initiatieven gehonoreerd. Dus het oordeel van de raad is dus ook geen overall oordeel maar eigenlijk alleen volgend aan wat, in dit geval, de theatersector zich toch niet beseft heeft."

P. Ballings

"Kijk verder naar wat bijvoorbeeld over de fondsen wordt gezegd. Ze hebben allen de bedoeling ervoor te zorgen dat er meer publiek komt, dat die beter kan worden geïnteresseerd dat er een beter aanbod komt en een betere distributie.

En elk fonds dat tracht pro-actief te werken en dus zijn positie dichter bij het veld wil brengen wordt afgestraft. Er wordt gezegd van: "naar binnen, gewoon je werk blijven doen zoals je het deed". Dat is geen antwoord op de vragen die gesteld zijn en dat is dus geen antwoord op wat er nu maatschappelijk gaande is."

P. Jonker : "De popmuziek als sector heeft zijn werk goed gedaan. Daarvan zie ik bij de adviezen niets overgenomen. Waar het heel vaak, en ook in deze discussie, op uitkomt is dat de popmuziek in staat is om relatief goed zelf zijn broek op te houden. En dat is nog steeds een traditie die, inmiddels ook voor de popmuziek, een misvatting is. Ze zijn niet van deze tijd."

M. Iking (coördinator Manifesto, Hoorn)

"Ik vraag me af wat het bereiken van een gevarieerd publiek betekent voor de poppodia; als ik kijk naar Manifesto, dan hebben wij bezoekers tussen de 0 en 80 jaar, 10 % allochtonen, overeenkomstig met wat er in Hoorn woont. Maar

moet ik nog breder en gevarieerder gaan programmeren? Je kan bijna niet breder en diverser programmeren dan nu het geval is."

P. Bottema (discussieleider)

"Het Actieplan Cultuurbereik is natuurlijk van toepassing op de gehele culturele sector en niets voor niks worden de poppodia ook als voorbeeldfunctie beschouwd van hoe dat zo mooi gedaan wordt. Ik denk dat Pim Jonker gelijk heeft dat het popcircuit als nadeel heeft dat ze het tot nu aan toe heel goed zelf hebben gered. Wil je alleen die slag verder maken, wil je gebruik maken van die kwaliteiten en die verder uitbreiden dan zal je daar nu toch ook in moeten gaan investeren."

S. Weide (beleidsmedewerker Ministerie van OC&W)

"Als het zo is dat de ideale situatie qua publieksbereik bij de poppodia is bereikt, behalve dat de salarissen te laag zijn, dan denk ik dat onze rol als rijk een beetje uitgespeeld is."

W. Van Herwijnen (Wethouder van Cultuur, Tilburg) is van mening dat de programmering nog wel diverser kan. Hij is het er wel mee eens dat men op poppodia zo langzamerhand alle leeftijden heeft bereikt. Maar publieke diversiteit is er volgens hem ook nog te behalen bij een specifiek concert op zich: "Als je kijkt naar het gemiddelde metalconcert dan zijn alleen de T-Shirtjes zwart. Geleidelijk aan komen de groepen van Surinamers binnen. Maar andere grote allochtone groepen in onze samenleving; de Somaliërs, de Marokkanen de Antillianen, die zie je nog heel weinig. En die bereik je wel wanneer je bijvoorbeeld in de buitenlucht, een open podium op een park of plein iets organiseert en geen entree vraagt."

De Wethouder geeft aan dat hij in Tilburg, in samenwerking met 013 en met de jongerenorganisatie Atak, aan het kijken is hoe deze jongeren, die wel elke week bij het heuvelpodium in de open lucht staan, maar die nooit een stap in 013 zetten, hoe ze deze jongeren cultureel kunnen laten participeren in de podia.

P. Jonker (directeur Paard, Den Haag) mist hierover een duidelijkere doelstelling van de kant van de overheid: "Voor de allochtonen kan in de popmuzieksector inderdaad nog veel meer gebeuren. Maar dan mis ik de vraag wat je dan als overheid dan wilt. Wil je dan dat allochtonen jongeren van Mondriaan gaan genieten?" Heel veel richtlijnen die ook door de Raad voor Cultuur zijn gehanteerd zijn volgens Pim Jonker maatschappelijk-politieke problemen die niets met jongeren of met de cultuur van deze tijd te maken hebben. Jonker denkt dat de poppodia relatief goed in staat zijn om allochtonen of minderheden te trekken, dat er ook nog wel progressie mogelijk is, maar dat je ook moet beseffen dat al die allochtonen zo divers zijn, dat het zulke verschillende gemeenschappen zijn en dus ook allemaal een andere aanpak vereisen: "Ik vraag me af of je die allemaal in een poppodium kan krijgen. Ze doen namelijk heel veel aan cultuur. Wij zien het alleen niet. Het is een ander soort cultuur als dat wij gewend zijn, zelfs voor een poppodium geldt dat."

J. van Bergen (gedeputeerde provincie Utrecht) vindt het belangrijk dat de vijf miljoen die hoogstwaarschijnlijk bij NPI terecht komt gedeeltelijk geïnvesteerd moeten worden in de provinciale koepelorganisaties: "De grotere poppodia trekken het wel, daar gaat men wel naartoe. Maar in de kleine, middelgrote gemeenten, daar gebeurt nog verdomd weinig. Daar worden nog heel veel mensen niet bereikt. En ik vind wat dat betreft dat er voor de provinciale koepelorganisaties een rol is weggelegd om faciliterend en ondersteunend op te treden. Ook in de sfeer van programmering."

J. Van Beusekom (directeur Nationaal Pop Instituut)

"In ons ingediende beleidsplan staat dat wij met de provinciale popkoepels geld willen gaan matchen. Dus als Stichting Kunst & Cultuur Gelderland een bepaald festival of een toumee aan de onderkant van het clubcircuit organiseert, en dat kost 3.000 gulden, dan willen wij daar 3.000 bij matchen. Dat is ons systeem."

P. Koppen (Directeur Patronaat) ziet ook een misvatting in het feit dat de grote podia het wel zullen trekken: "Er zijn bij de grote podia namelijk heel veel ambities. Als je een stuk culturele diversiteit in je podium wilt brengen, als je een nieuw podium wilt zijn waarin je heel veel kan doen, dan kost dat heel veel. Dat kost heel veel tijd. De druk om zoveel geld te verdienen, die ook bij de grotere podia ligt, weerhoudt ons er van om die dingen te programmeren. Veel van die projecten worden de kast ingeschoven omdat er geen middelen en mogelijkheden zijn. De huidige programmering staat volgens mij al een beetje onder druk, laat staan als je je in dat soort vernieuwingen gaat inlaten." Peter Koppen vraagt zich inzake het programmabeleid dan ook af of de poppodia met dit advies van de Raad voor Cultuur, het Podiumplan, het Actieplan Cultuurbereik en een paar productiehuizen die mogelijk gefinancierd gaan worden, de mogelijkheden kunnen creëren om al die ambities die er zijn waar te maken. "Want elke cultuurgulden die besteed wordt in de popcultuursector geeft het beste rendement, en dat heeft het verleden natuurlijk wel duidelijk gemaakt."

De subsidietoelage: Is het genoeg? Kunnen we er wat mee?"

P. Jonker (directeur Paard, Den Haag):

"Ideaal zou zijn een verhouding van 50-50 in je totale programma. Dus voor vijftig procent ben je afhankelijk van eigen inkomsten en vijftig procent krijg je gesubsidieerd. Dat is een hele mooie verdeling. Nu organiseren we tien activiteiten waarvan er twee a drie risicovol mogen zijn. De rest allemaal niet en dus moet je steeds maar weer gaan zitten rekenen."

P. Ballings (directeur Paradiso, Amsterdam) vindt dat de podia momenteel erg weinig krijgen toebedeeld: "Je moet je ook realiseren dat we meer publiek dan kwaliteit hebben. In de huidige situatie, waarin de hele cultuursector schreeuwt om publiek, is het doodzonde dat de poppodia niet in staat worden gesteld om kwalitatieve elementen aan hun programma toe te voegen. Juist de popsector heeft dat bereik en is zeer goed in staat publiek te werven en te binden." Voor een kwalitatieve impuls is er gewoon meer geld nodig: "Als je een goed festival probeert neer te zetten, bijvoorbeeld iets als rap en poëzie, ga dan eens kijken naar wat Crossing Border kost, kijk naar het aantal bezoekers enzovoorts. Het zijn allemaal ontwikkelingsfestivals; er moeten mensen op uit om groepen uit verschillende landen bij elkaar te brengen, er moet gerepeteerd worden en uiteindelijk heb je een ontzettend mooi programma. Het programma, op zo'n avond, kost een ton. Daar verdien je ook een hoop op, maar de directe programmakosten liggen zo tussen de zeventig-, tachtig-, a negentigduizend gulden. Dat wil niet zeggen dat het altijd zo duur moet zijn maar dat bemiddelingswerk is gewoon altijd duur." Het advies van de Raad voor Cultuur is wat Ballings betreft een festival van gemiste kansen: "Als je publiek wilt opbouwen in een bepaald segment, dan heb je altijd een programmeur of veroorzaker nodig die in staat is om dat, met een kleine kern op te bouwen en samen te gaan zoeken naar het juiste aanbod enzovoorts. Dat doe je niet even. Niet alleen in Paradiso, het gaat nu relatief nog best aardig, maar vooral ook in het land. De mensen zijn er, de mentaliteit is er, de houding is er, het gezonde verstand is er en de zindelijkheid is er."

P. Jonker (directeur Paard, Den Haag) was artistiek leider bij de Brakke Grond. Dat wordt voor 80 % gesubsidieerd en heeft 20 % eigen inkomsten: "Wanneer wij experimentele voorstellingen programmeerden, die stonden dan een week lang, dan was ik altijd heel erg benieuwd hoeveel mensen er op afkwamen. In de ene keer was dat honderd man per avond en de andere keer dat niet meer dan tien personen per avond. In de popsector is het heel anders werken; de verhouding tussen eigen inkomsten en subsidie is omgekeerd." Jonker vindt het een verdienste van de popmuziek sector dat je veel minder afhankelijk bent van artistieke oordelen en dat het ook heel welkom is dat je zelf wat kan verdienen: "Heb je op het een wat verloren, dan kan je iets anders organiseren om dat te compenseren. Maar het vervelende nu is, als ik kijk naar de projecten die wat moeilijker liggen bij het publiek, dat je in eerste instantie altijd kijkt naar hoeveel mensen er zijn en wat er binnengekomen is. En dat was in de Brakke Grond niet nodig, of er nu 10 of 40 personen aanwezig waren, wat maakte dat nou uit? Je werd er ook nooit op afgerekend, en nu dus wel."

M. Iking (coördinator Manifesto, Hoorn)

"Dat is voor ons niets anders. We worden alleen gesubsidieerd door de gemeente en we zijn dus grotendeels afhankelijk van de bierpomp. En dan zet je af en toe maar eens bands neer waarvan je weet dat er een hoop bierdrinkers op af komen. Dat is zeer belangrijk want dan kan je weer wat leuke dingen doen. Kwalitatief goede dingen, op zoek naar die samenwerkingsverbanden. Maar om nou een percentageverhouding van subsidie en eigen inkomsten weer te geven, dat is moeilijk."

G. van Itallie (directeur Vereniging Nederlandse Poppodia)

"In de voorbereiding heb ik met diverse panelleden gesproken, onder andere met de heer Smit, Wethouder Cultuur van de gemeente Hilversum. We hebben heel veel gepraat over het actieplan en dhr. Smit stond daar helemaal achter. Hij gaf wel aan dat de relatie met de provincie goed was en dat hij daar wel veel vertrouwen in heeft hebben wij zojuist gehoord. Maar wat hij noemde, en dat vind ik eigenlijk heel illustratief, is dat een klein podium als de Tagrijn, wat vooralsnog onder Welzijn valt, de potentie in zich heeft om dat cultuurbereik te realiseren. Ik zou daar van de wethouder nog graag wat over willen horen."

B. Smit (Wethouder van Cultuur, Hilversum) geeft aan dat de gemeente er zich sterk van bewust is dat de Tagrijn niet meer onder welzijn ondergebracht moet worden: "Toen Stichting Jongerenwerk Hilversum, waar de Tagrijn onderdeel van uitmaakte, in een grotere welzijnsinstelling is opgegaan, veronderstelden wij als gemeentebestuurders dat dan de Tagrijn, die we vanuit Cultuur subsidieerden, ofwel werd verzelfstandigd, of zou gaan samenwerken of in een andere grotere instelling op zou gaan. Met de Tagrijn kan je juist hele goede dingen doen."

Volgens Smit komen deze kwesties juist in een goede tijd naar voren. Er is volgens de wethouder veel te zeggen voor het tijdperk Van der Ploeg met zijn al zijn inhouden. En er zijn nu al diverse ideeën om daar nog meer mee te gaan doen dan nu al gedaan wordt.

Dhr. Smit vindt het onderscheid tussen klein en groot podium nog steeds bizar: "Dan zit je met 85.000 inwoners in Hilversum en dan heb je er dus net minder dan 90.000. Maar het achterliggende gebied, Gooi- en Vechtstreek, waar het podium is, telt 300.000 inwoners. Ik bedoel maar, welk podium zou nou belangrijker moeten zijn?"

Dhr. Smit vindt dat de provincie, die wat dichterbij de gemeente zit dan het rijk, in goede samenwerking met de gemeente zou moeten doen aan "fine-tuning"; om eens goed in relatie met de poppodia te kijken wat daar nou noodzakelijk is. Het rijk staat volgens hem toch op een enorme afstand.

Hij is nog steeds bang voor die standaardisering waardoor we pas over 10 of 15 jaar constateren dat we publiek zijn kwijtgeraakt.

Ook vreest hij voor de gemeentebestuurders die nu gaan inzien dat je van alles en nog wat aan een poppodium kunt gaan ophangen. Want kennelijk, als je iets wilt doen aan cultuurverbreding en cultuurbereik, is een nieuw podium de manier. "Daar moet je dan kunsteducatie aan ophangen, daar moet je een festival aan ophangen en daar moet je je stedelijke vernieuwing aan ophangen. Ik denk dat het kan maar ik denk wel dat je dat van gemeente tot gemeente moet bezien. Je moet het niet van bovenaf gaan opleggen. Daarom ben ik ook huiverig voor het 50-50 voorstel als verhouding tussen eigen inkomsten en subsidies."

De wethouder heeft enerzijds de bereidheid, bijna, om daar een bijdrage aan te leveren. Anderzijds vindt hij dat er dan een deel van dat culturele ondernemerschap weg zal blijven doordat de overheid, of dat nou gemeente, provincie of rijk is, zich daar inhoudelijk hevig mee gaat bemoeien:

"Meestal is dat toch een naijlboodschap van wat al vijf jaar terug in de samenleving aan de gang was. Het aardige van die cultuurpodia vind ik nu juist dat zij direct inspelen op de trend van de tijd. Zij kunnen iets doen aan die cultuurverbreding die we met zijn allen wensen te bereiken. Die dynamiek zou ik er vreselijk graag in willen houden."

B. Smit ziet het in het Hilversumse wel zitten omdat ik hij nu inziet dat het gemeentebestuur het wil gebruiken voor imagoversterking:

"Men ontdekt dat de huizen in Hilversum zo duur worden, dat de jongeren massaal naar Almere en elders moeten vertrekken, waardoor het een slaapstad dreigt te worden. En nu zijn er al mensen, die dat wellicht bij hun eigen kinderen ontdekken en zeggen; 'we moeten wat doen...' POP!' weten ze dan nog te roepen."

De wethouder pleit ervoor dat het popcultuurbeleid een onderdeel moet zijn van evenementen, van dynamiek in de stad, enzovoorts. En hoe hij met betrekking tot Hilversum en de Tagrijn, het popcultuurbeleid gaat uitstippelen is volgens hem met betrekking tot een ander cultureel podium in een andere gemeente misschien niet aan de orde: "Je moet dat er ook niet op willen leggen en je moet het zeker niet vanuit de gemeenteraad willen opleggen. Want het einde van dat verhaal is dat er weer allerhande welzijnsactiviteiten aan gekoppeld worden en dan zijn we weer twintig jaar terug."

Mevr. A. van Bodegraven, lid muziekcommissie Raad voor Cultuur vanuit de zaal:

"Ik hoorde dat men vond dat er een gebrek aan analyse was. Echter, in de inleiding wordt bepleit om een bedrag te reserveren om eens fundamenteel te kijken naar de positie van de podia voor kleinschalige muziek. Dat gaat het dus niet alleen om de popmuziek maar ook om de jazz, de geïmproviseerde muziek, eigentijds klassieke muziek en de niet-westerse muziek. Het is de bedoeling dat zo'n advies op korte termijn uitgebracht wordt. Daarin is ook geadviseerd om daarvoor een bepaald bedrag te reserveren. De uiteindelijke versie van het rapport heb ik nog niet gezien, ik weet dus nog niet welk bedrag men daarvoor gaat reserveren, maar OC&W kan een dergelijk advies binnenkort tegemoet zien."